

ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ У США ЩОДО УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Андрій Трофимов ^{a,*}

^a кафедра національної безпеки та політології,
Національний університет "Острозька академія", Острозьк, Україна

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано вплив російської дезінформації на громадську думку США щодо підтримки України в умовах російсько-української війни. Розглянуто ключові аспекти, що визначають сприйняття американським суспільством необхідності військової та фінансової допомоги Україні. Особлива увага приділена еволюції суспільних настроїв у США, які зазнали значних змін під впливом дезінформаційних кампаній, спрямованих на послаблення довіри до офіційних повідомлень і міжнародних зобов'язань США. Результати соціологічних опитувань демонструють, що кількість американців, які вважають допомогу Україні надмірною, зростає. На основі аналізу даних Геллапа простежено, як російська дезінформація впливає на формування уявлень про війну, використовуючи наративи про економічно не вигідну підтримку України для американських платників податків та нібито провокаційні дії США щодо Росії. Ці наративи посилюються у медіапросторі, особливо через соціальні мережі та альтернативні медіа, що створює сприятливе середовище для формування поляризованих поглядів. Також розглянуто ключові механізми поширення дезінформації, серед яких домінують маніпулятивні новини, фейкові звіти та спотворення реальних подій. Особливий акцент зроблено на стратегічному використанні емоційного впливу з метою створення негативних асоціацій щодо України. Зазначено, що російська дезінформація спрямована на підірив довіри до адміністрації США, її зовнішньої політики та міжнародних ініціатив у сфері безпеки. Розглянуто вплив громадських настроїв на політичні рішення США щодо України. Продemonстровано, як поширення скепсису серед американців щодо продовження фі-

Ключові слова:

російська дезінформація, громадська думка, інформаційна війна, російсько-українська війна

^{*}адреса для кореспонденції:
andriytrifimov@gmail.com

^{*}ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-9533-7710>

Історія статті:

Надійшла 06.10.2024

Прийнята 29.11.2024

Зміст цієї роботи може бути використаний на умовах міжнародної ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0). Будь-яке подальше розповсюдження цієї роботи повинно містити покликання на автора(ів) та назву роботи, покликання на журнал та DOI.

нансової підтримки Києва впливає на стратегічні підходи адміністрації Джоозефа Байдена. Водночас робота підкреслює важливість протидії дезінформаційним кампаніям для забезпечення стійкої підтримки України з боку США. Результати цього дослідження надають інструменти для глибшого розуміння динаміки впливу дезінформації на громадську думку та прийняття рішень у США, а також висвітлюють виклики, які постають перед Україною в боротьбі за міжнародну підтримку.

Вступ. Російська дезінформація чинить помітний вплив на суспільні настрої у США, а також на формування американської політики щодо України. В умовах російсько-української війни, що триває, ця дезінформаційна діяльність спрямована на маніпулювання громадською думкою, що ускладнює ухвалення стратегічно важливих рішень американською адміністрацією. Росія використовує численні комунікаційні канали, зокрема соціальні мережі та електронні медіа, для просування вигідних їй наративів, які знаходять резонанс серед частини американського суспільства. Внаслідок цього формується дискурс невизначеності щодо природи конфлікту, а також поширюється хибна інформація про події в Україні, яку подають через підконтрольні Кремлю медіа та їхніх рупорів. Така інформаційна стратегія спрямована на зміну сприйняття російських дій, водночас перекладаючи провину за ескалацію конфлікту на Україну. Це, своєю чергою, породжує низку викликів для американської політичної еліти, оскільки публічні фігури, аналітичні центри та ЗМІ в США часто некритично відтворюють популяризовані російські повідомлення.

Згідно з опитуванням, яке провели співробітники Інституту Геллапа, американська громадськість демонструє глибоку поляризацію в оцінках підтримки України: по 36% опитаних вважають, що Сполучені Штати роблять надто багато або недостатньо для допомоги Києву. Це є позитивнішим балансом порівняно з осінню попереднього року, коли 41% респондентів вважали допомогу надмірною, а лише 25% – недостатньою. Варто зазначити, що уявлення американців про перебіг війни також зазнали змін: дедалі більше респондентів схилиються до думки, що перевага у конфлікті належить Росії, хоча загалом більшість населення США не бачить переможця. Політичні сили країни зберігають розбіжності у ставленні до війни. Загалом 55% американців виступають за подальшу підтримку України з метою повернення втрачених територій, навіть якщо це затягне участь США у конфлікті. Водночас 43% допускають необхідність поступок Росії. Таким чином, спостерігається серйозна ідеологічна поляризація щодо підтримки України, що значною мірою стимулюють проросійські медіа, пов'язані з Кремлем організації та впливові спікери, які активно транслюють пропагандистські наративи (Brenan, 2024).

Варто наголосити, що подібні результати значною мірою обумовлені тим, що звичайні громадяни отримують інформацію з різноманітних (нерідко ненадійних) джерел. Українське медіа «Бабель» разом із аналітичним ресурсом

Тексти.org.ua провели дослідження щодо західних лідерів громадської думки, які сприяють просуванню прокремлівських повідомлень та фактично виконують функцію трансляторів позиції Кремля в інформаційній війні проти США й України. Зокрема, виявлено, що такі медійні особистості, як Джордан Пітерсон, Бен Шапіро та Джо Роган, у своїх публічних виступах закликають до скорочення або припинення допомоги Україні. Ці аргументи збігаються з офіційною позицією Російської Федерації щодо війни (Раєвський, Скібіцька, 2024).

У звіті Тексти.org.ua вказані окремі особи та організації, які класифіковані за відповідними категоріями. Загальна кількість проаналізованих об'єктів становить 387 публічних осіб та 76 організацій, серед яких – політики, політичні рухи й групи впливу, медіа та журналісти, а також експерти та аналітичні центри. Цей перелік не є вичерпним, адже активність прихильників так званого “альтернативного бачення” війни в Україні постійно зростає. Понад половина згаданих осіб належать до правого політичного спектру, представники лівих ідеологій становлять приблизно одну восьму, інші ж не мають чіткої ідеологічної орієнтації. Серед представників правих переважають прибічники Дональда Трампа та його союзники з Республіканської партії. Ліві учасники, натомість, є здебільшого антивоєнними активістами або представниками політичних сил, які виступають проти фінансування допомоги Україні.

Водночас 50 публічних осіб та організацій, згідно з дослідженням, мають прямі або непрямі зв'язки з російськими медіа та провладними структурами навіть у період повномасштабного вторгнення. Невелика частина з них мешкає безпосередньо на території Російської Федерації або на тимчасово окупованих українських землях. Близько 30 блогерів і журналістів виконують функції коментаторів або репортерів у російському медіапросторі. Серед прикладів також зазначено низку політичних об'єднань, пов'язаних із російським пропагандистським ресурсом Russia Today. До них належать сайт лівого спрямування The Grayzone та його засновник Макс Блюменталь, американський політик Рон Пол, Лібертаріанська партія США, а також інші представники політичної та інформаційної сфери (Гадзинська та ін., 2024).

Проаналізувавши наведені вище статистичні дані та результати досліджень аналітичних і журналістських ресурсів, можна дійти висновку, що американське суспільство характеризується високим рівнем поляризації та нестабільним сприйняттям війни в Україні й власної ролі у цьому конфлікті. Глибокі ідеологічні розбіжності між прибічниками Дональда Трампа та представниками лівих політичних рухів, підсилені впливом проросійських організацій та відомих публічних осіб, спричиняють утруднення у формуванні чіткого образу “друга” і “ворога” в межах американської суспільно-політичної дискусії щодо лідерства США в Європі та світі загалом. У цьому контексті відкритим залишається ключове питання – ступінь впливу російської дезінформації на громадську думку у США, основні наративи, які транслюють, та механізми поширення кремлівської пропаганди, яка може суттєво впливати на рівень підтримки України.

Мета та завдання. Дослідження спрямоване на вивчення впливу російської дезінформаційної діяльності на громадську думку в Сполучених Штатах у контексті підтримки України під час російсько-української війни. Основна мета полягає в ідентифікації ключових каналів поширення дезінформаційних наративів та оцінці їхнього впливу на політичні процеси та ухвалення рішень в американському політичному середовищі.

Завдання дослідження передбачають:

1. Оцінити вплив дезінформаційних кампаній Росії на трансформацію суспільних настроїв у США щодо масштабів та тривалості фінансової та військової підтримки України.

2. Проаналізувати основні наративи та засоби поширення дезінформації через соціальні мережі, традиційні медіа та інші інформаційні платформи, що охоплюють американську аудиторію.

3. Визначити ефективні способи протидії поширенню російської дезінформації з метою збереження сталої міжнародної підтримки України та зменшення її деструктивного впливу на демократичні процеси в США.

Огляд літератури. Варто зазначити, що питання впливу російської дезінформації на громадську думку в США у контексті війни Росії проти України розглядають у низці сучасних наукових праць, які акцентують увагу на стратегічному характері інформаційних кампаній, що реалізовує Москва. Одним із ключових напрямів досліджень у цій сфері є праця історика з Університету Мемфіса Андрія Знаменського, що висвітлює основні аспекти кремлівської інформаційної політики на території США. У своїй роботі автор наголошує, що російська пропаганда широко застосовує конспірологічні наративи як інструмент делегітимації опозиційних сил і формування образу зовнішнього ворога. Зокрема, це виявляється в поширенні тверджень про співпрацю політичних опонентів із Центральним розвідувальним управлінням США або Державним департаментом. Паралельно з цим російські інформаційні операції сприяли формуванню стійкого наративу про «російську змову» під час президентства Дональда Трампа. Цей наратив ґрунтується на припущенні, що колишній американський президент здобув владу завдяки втручання з боку режиму Володимира Путіна, а сам Трамп діяв як агент впливу Кремля, контрольований за допомогою компрометувальних матеріалів. Подібні твердження знайшли підтримку переважно серед представників лівого політичного спектра у США, які сприймали Трампа як ізоляціоніста, расиста та нелегітимного главу держави. Як зазначає Знаменський, такі процеси посилюються в умовах політичної культури, схильної до параноїдального мислення, що сприяє загостренню страхів і підозр стосовно зовнішніх загроз. Однак, на думку автора, у демократичних державах подібна політична параноя, як правило, є нетривалою завдяки наявності незалежних ЗМІ та опозиції, тоді як в авторитарних системах, таких як Росія, ці процеси можуть тривати десятиліттями через монополізацію медіапростору та відсутність політичної альтернативи (Znamenski, Kuzio, 2023: 266).

Схожі висновки наводить Андреас Умланд у своїй роботі, в якій він аналізує, яким чином російська пропаганда скористалась дебатами, що відбулися у Вашингтонському аналітичному центрі у 2021 році, для просування своїх меседжів. У своїй полеміці з Тедом Карпентером, який озвучував упереджені уявлення про Україну, зокрема тези про її нібито ультранационалістичний та авторитарний характер, Умланд підкреслює використання Росією маніпулятивних стратегій впливу на західну політику стосовно Східної Європи та України. На думку дослідника, Москва фінансує і цілеспрямовано поширює неправдиву або викривлену інформацію через різні медіаканали з метою створення спотвореної картини подій в Україні та регіоні загалом. Це включає вигадані сюжети, фейкові новини та навмисно перекручені факти, які поширюють журналісти і так звані експерти, що транслують проросійську риторику в західному інформаційному просторі (Umland, 2023: 381).

Дещо інший аналітичний підхід демонструють Самуель Чарап і Тімоті Колтон у своїй спільній монографії, де подається ширший аналіз стратегічних підходів Москви, включно з використанням інформаційних засобів. Автори підкреслюють, що дезінформаційна діяльність становить невід'ємну частину зовнішньої політики Росії, спрямованої на підрив довіри до західних ініціатив та зниження рівня підтримки України. Хоча дослідження не зосереджене виключно на темі дезінформації, воно звертає увагу на інформаційні війни як на механізм, за допомогою якого формуються альтернативні інтерпретації подій і знецінюється істина у міжнародному політичному дискурсі. Дослідники акцентують, що ці інструменти цілеспрямовано застосовуються проти західних суспільств, зокрема США, з метою посилення поляризації та зменшення суспільної й політичної підтримки України (Charap, Colton, 2017: 212).

Методи дослідження та дані. З метою досягнення поставленої мети дослідження та реалізації його завдань було використано низку наукових методів, що забезпечують комплексний аналіз впливу російської дезінформації на громадську думку у Сполучених Штатах Америки. Одним із основних методів став контент-аналіз, який дозволив дослідити ключові дезінформаційні наративи, що поширювали через різноманітні інформаційні канали, зокрема соціальні мережі, електронні ЗМІ, блог-платформи та відеохостинги. Аналіз здійснено на основі добірки матеріалів із відкритих джерел, включно з новинними портами, публікаціями в соцмережах та аналітичними звітами.

Соціологічний компонент дослідження базувався на обробці та інтерпретації даних, отриманих від Інституту Геллапа. Ці опитування забезпечують репрезентативне уявлення про динаміку громадської думки в США щодо підтримки України. Вони дали змогу простежити зміни у ставленні населення до зовнішньої політики Сполучених Штатів та обсягу допомоги Києву в контексті інформаційного впливу. Крім того, було застосовано порівняльний аналіз для виявлення відмінностей у сприйнятті дезінформації серед різних соціальних і демографічних груп, включаючи поділ за політичною орієнтацією, віковими категоріями та рівнем освіти. Це дало змогу уточнити, як саме дезінформація впливає на окремі сегменти американського суспільства.

Доповненням до зазначених методів є метод кейс-стаді (case study), що дав змогу глибше проаналізувати конкретні випадки поширення дезінформаційних кампаній. Було розглянуто приклади активності окремих публічних осіб, медіа-ресурсів та організацій, які транслювали проросійські повідомлення, а також вивчено вплив цих прикладів на суспільні настрої та політичний дискурс у США.

Результати дослідження.

Вплив російської дезінформації на зміни в суспільних настроях США щодо обсягів та тривалості підтримки України. Одним із ключових інструментів російської пропаганди є просування конспірологічних теорій, які використовують для делегітимізації опонентів та формування образу зовнішнього ворога. У контексті США ці наративи проявляються у звинуваченнях, що лунають із різних політичних таборів (як серед демократів, так і серед республіканців) про змову з ЦРУ або з так званою «глибинною державою». Що стосується України, російська пропаганда з 2014 року активно експлуатує історичні кліше, зокрема тематику ОУН-УПА, задля конструювання образу України як носія радикального націоналізму, що подають як загрозу, яка нібито виправдовує дії Москви. Ці повідомлення активно поширюють через фінансовані або контрольовані Кремлем медіа та окремих експертів, що транслюють проросійські погляди західній аудиторії. Основна мета таких кампаній – сформувані негативне уявлення про Україну серед населення США, особливо використовуючи консервативні медіа (Umland, 2023).

Показовим прикладом поширення дезінформаційного наративу є створення концепту «російської змови», який набув популярності під час першої каденції Дональда Трампа. Відповідно до цієї теорії, Трамп нібито став президентом США завдяки впливу Кремля і був підконтрольним Москві через наявність компрометувальних матеріалів. Такий наратив активно просували ліві сили у США, які вбачали в Трампі ізоляціоніста, расиста та нелегітимного лідера. Подібні звинувачення лише посилили атмосферу політичної параної, що стала нагадуванням про практики часів Ніксона, коли внутрішньополітичну боротьбу вели під гаслом боротьби з комунізмом. Як наслідок, дезінформаційні кампанії підірвали довіру до демократичних інституцій і призвели до зростання суспільної напруги (Znamenski, Kuzio, 2023).

Аналіз даних опитувань Інституту Геллапа засвідчує, що російська дезінформація сприяє поглибленню розколу всередині американського суспільства. Як видно з представлених даних (рис. 1), серед американців поширене переконання, що республіканці в Конгресі краще справляються з реагуванням на війну в Україні, ніж адміністрація Джо Байдена: 49% проти 44% відповідно. Аналогічна ситуація простежується у порівнянні Джо Байдена з Дональдом Трампом, останній має перевагу в 4% як, ймовірно, більш ефективний президент. Як демократи, так і республіканці здебільшого підтримують своїх лідерів у Конгресі, але серед незалежних виборців спостерігається дещо більша підтримка позиції республіканців.

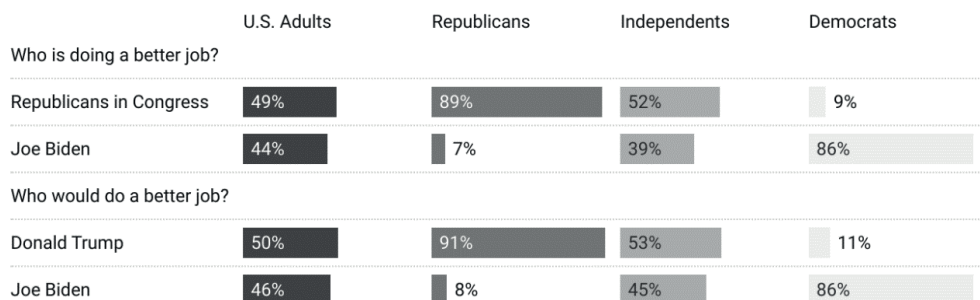

Рис. 1. Погляди американців на те, як політичні лідери та республіканці в Конгресі реагують та реагуватимуть на війну в Україні

Джерело: склав автор на основі даних опитувань Інституту Геллапа

Отримані результати є яскравим прикладом глибокої поляризації у США, яка має як ідеологічне, так і інформаційне підґрунтя. Одним із чинників такої поляризації є споживання сумнівного контенту з альтернативних джерел, що поширюють проросійські наративи та сіють розбіжності щодо доцільності підтримки України. Реакція американського суспільства на події в Україні зумовлена також відсутністю помітного прогресу на фронті, що породжує відчуття застою. Додатково праве крило Республіканської партії, зокрема прихильники Трампа, посилює скепсис стосовно фінансування війни, акцентуючи на внутрішніх проблемах США. Водночас прибічники демократів і адміністрації Байдена частіше виступають за продовження підтримки України. Співвідношення між цими позиціями прямо впливає на ухвалення рішень щодо допомоги Києву, оскільки вони формуються на основі інформаційного фону, що його створюють ЗМІ, аналітичні центри та публічні особи, зокрема й ті, що поширюють дезінформацію.

Подальший аналіз результатів соціологічного моніторингу, який здійснили в Інституті Геллапа у період із січня 2022 року до березня 2024 року, дає змогу детальніше оцінити трансформацію поглядів американського суспільства щодо підтримки України. Одне з ключових запитань опитування звучало так: «Чи вважаєте ви, що Сполучені Штати роблять занадто багато, недостатньо або в належному обсязі для допомоги Україні?». Зафіксовано суттєві розбіжності у відповідях залежно від партійної приналежності. Починаючи з жовтня 2023 року, більшість демократів (60%) та значна частина незалежних виборців (34%) дотримуються думки, що допомоги недостатньо. Водночас республіканці залишаються послідовними: лише 15% вважають підтримку недостатньою. Незалежно від партійної орієнтації від 25% до 28% респондентів у кожній із груп дотримуються думки, що обсяг допомоги є адекватним. Проте 57% республіканців, 39% незалежних виборців та 13% демократів вважають, що Сполучені Штати надають Україні надмірну підтримку.

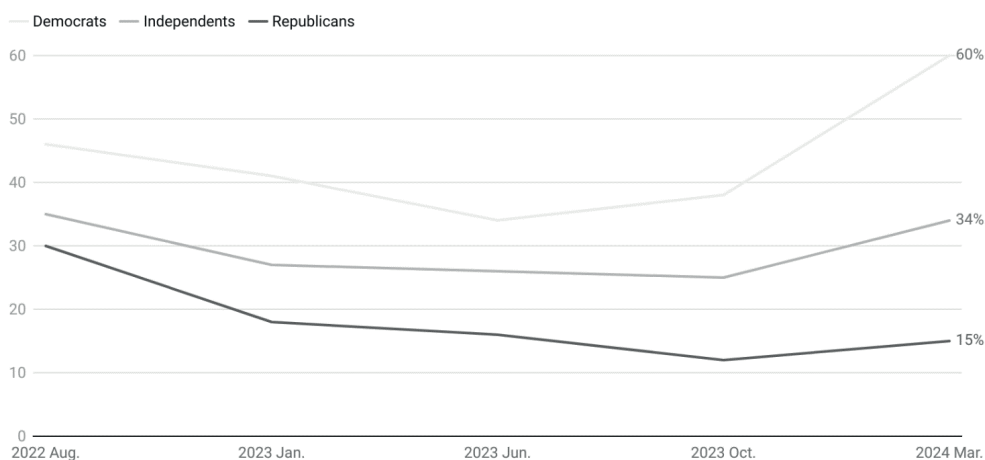

Рис. 2. Частка прихильників демократів, незалежних виборців та республіканців, які вважають, що Сполучені Штати роблять занадто багато, щоб допомогти Україні, недостатньо або не в тому обсязі, в якому потрібно

Джерело: склав автор на основі даних опитувань Інституту Геллапа

Ці результати свідчать про високий ступінь згуртованості серед демократів у питанні захисту інтересів України, тоді як республіканський електорат зосереджується переважно на внутрішніх викликах, таких як міграційна політика чи економічна стабільність. При цьому, якщо абстрагуватися від партійної належності, більшість американців продовжує підтримувати ідею повернення територій Україні. Проте ця підтримка демонструє тенденцію до зменшення. У період із серпня 2022 року по червень 2023 року від 62% до 66% респондентів висловлювалися за продовження боротьби України за свої території. Вже у 2024 році цей показник знизився до 55%, водночас 43% респондентів висловили готовність допустити територіальні поступки Росії заради якнайшвидшого завершення конфлікту.

Це зменшення підтримки можна пояснити втомою американського суспільства від затяжного характеру конфлікту, який не демонструє швидких змін. Значна частина респондентів прагне завершення війни на умовах, вигідних для України, проте дедалі більше громадян бажають уникнути відповідальності США за європейські проблеми та перекласти тягар підтримки на інші країни-члени НАТО. Такий підхід відповідає інтересам Кремля, оскільки зниження зацікавленості американців у питанні України зменшує політичний тиск на адміністрацію США щодо продовження підтримки Києва.

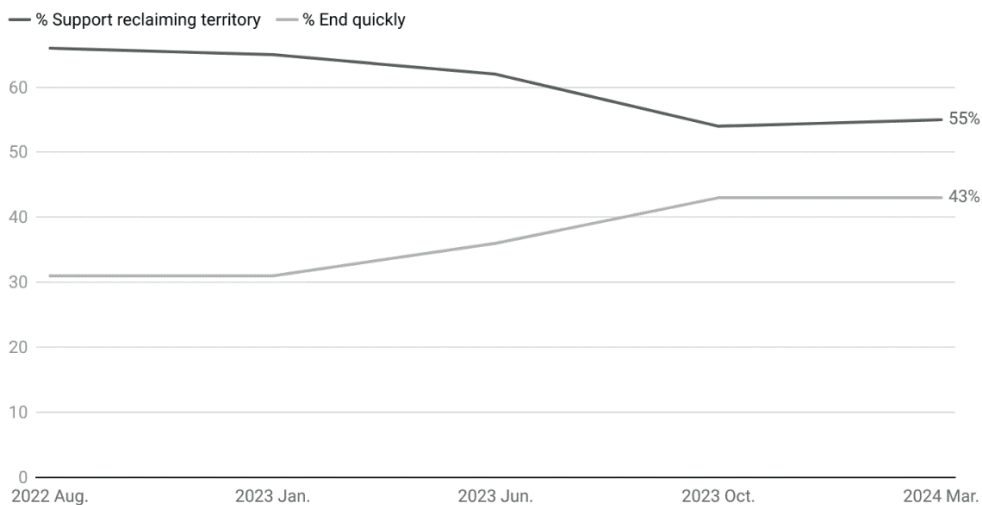

Рис. 3. Частка американців, які виступають за повернення територій під контроль України та за швидке завершення війни

Джерело: склав автор на основі даних опитувань Інституту Геллапа

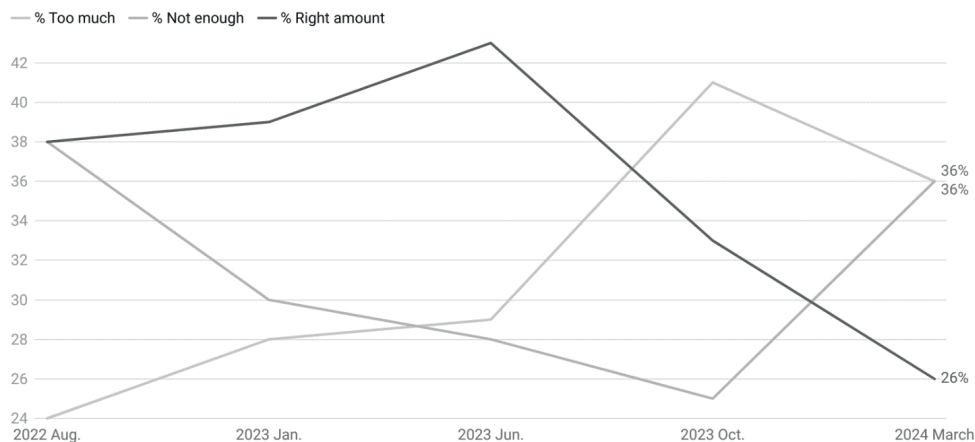

Рис. 4. Частка американців, які вважають, що Сполучені Штати роблять занадто багато, щоб допомогти Україні, недостатньо або не в тому обсязі, в якому потрібно

Джерело: склав автор на основі даних опитувань Інституту Геллапа

На момент останніх опитувань 36% опитаних вважали, що допомога Україні відповідає ситуації, тоді як у червні ця частка становила 43%. Восени 2023 року спостерігалось різке зростання частки тих, хто вважав допомогу надмірною, хоча згодом цей показник дещо знизився. Загальна динаміка демонструє зростання переконання, що війна триватиме довго, а підтримку потрібно обмежити лише оборонними заходами, без акценту на повернення територій. Така позиція перегукується з аргументацією низки публічних осіб і організацій, які виступають за зменшення американського втручання в зовнішні конфлікти, орієнтуючись на ізоляціоністську модель зовнішньої політики. Це ставить під сумнів здатність США зберігати свою лідерську позицію у глобальному контексті.

Наративи та механізми поширення російської дезінформації у США про Україну. Для кращого розуміння того, як саме російська дезінформація впливає на сприйняття України серед американської аудиторії, доцільно проаналізувати конкретні приклади таких наративів і каналів їхньої трансляції. Одним із ключових джерел аналізу є дослідження українського видання «Бабель», у якому було задокументовано, як низка західних лідерів думок фактично стала рупором кремлівської риторики (Раєвський, Скібіцька, 2022). Особливу роль тут відіграють коментатори з мільйонною аудиторією, зокрема представники правого спектру, які транслюють повідомлення, що повторюють або підтримують офіційну позицію Росії.

Показовим прикладом є Джордан Пітерсон, психолог та професор Торонтського університету, який здобув широку популярність завдяки своїм виступам у ютубі. У своїй публікації для американського видання The Daily Wire він поклав провину за ескалацію війни на Захід, звинувативши його в провокаційній політиці та «дегенеративних ідеях». Автор також висловив симпатію до релігійно-філософських поглядів Володимира Путіна, порівнюючи його з опорою моральних цінностей, які нібито втрачаються на Заході. Серед його пропозицій щодо завершення війни – нейтралітет України строком на 20 років і нові вибори під спільним наглядом Заходу та Росії. Ба більше, Пітерсон помилково приписав Україні вихід до Каспійського моря, фактично плутаючи її з Казахстаном (Peterson, 2022).

Попри явні фактичні помилки, його аудиторія продовжує зростати та активно реагує на контент. Іншим популярним лідером думок є Джо Роган, який веде один із найвідоміших подкастів у США. Роган надає слово спікерам із конспірологічними, антиглобалістськими чи антисистемними поглядами. Від початку повномасштабного вторгнення РФ він запрошував гостей, які поділяють скептичне ставлення до допомоги Україні, зокрема Тулсі Габбард, колишню конгресвумен, яка вийшла з Демократичної партії, звинувативши її в розпалюванні конфлікту (PowerfulJRE, 2022).

До цього ж табору належить Бен Шапіро, впливовий консервативний коментатор і засновник The Daily Wire. Спочатку він підтримував допомогу Україні, однак згодом змінив свою позицію, виступаючи за територіальні

поступки з боку Києва задля уникнення ризику ядерного конфлікту. Сьогодні він публічно заявляє, що США вже виконали свою роль і мають зосередитись на внутрішніх проблемах. Подібну позицію займає й Метт Волш, який прямо заявляє, що Україна не є проблемою США, а надання їй підтримки – помилка американської адміністрації (Раєвський, Скібіцька, 2022). Варто підкреслити, що медіаресурси згаданих вище спікерів охоплюють аудиторії, що налічують мільйони підписників, а також генерують багатомільйонні перегляди. На рисунку 5 представлено дані щодо кількості підписників і переглядів на платформі “Ютуб”.

Channel name	Subscribers mln.	Video Views
PowerfulJRE	18	5,745,893,364
Jordan B Peterson	8	898,931,559
Ben Shapiro	7	4,143,728,669
Matt Walsh	3	1,101,019,027

Рис. 5. Ютуб-канали найпопулярніших спікерів у США, які закликають припинити підтримку України (млн. підписників, млн. переглядів)

Джерело: склав автор на основі даних сайту Social Blade

Зазначимо, що медіаплатформи таких публічних осіб, як Джо Роган, мають надзвичайно широке охоплення аудиторії: його канал наразі є найпопулярнішим, налічує близько 18 мільйонів підписників і понад 5 мільярдів переглядів відео. Ці показники свідчать про високий рівень зацікавленості з боку громадян США та міжнародної аудиторії, зумовлений як манерою подачі інформації, так і добром гостей подкастів. За рівнем популярності наступним є канал Джордана Пітерсона, який має 8 мільйонів підписників і майже 900 мільйонів переглядів. Його публічні виступи та погляди особливо резонують серед правоконсервативних кіл у США. Бен Шапіро та його ідейно близький колега Метт Волш мають менше підписників, однак відео Шапіро набрали близько 4 мільярдів переглядів, що суттєво перевищує показники Пітерсона й Волша. Візуалізація, представлена вище, ілюструє не лише масштаб їхньої популярності, а й вплив на аудиторію, зокрема серед виборців Республіканської партії, які часто критично ставляться до подальшої підтримки України.

Варто також звернути увагу на результати аналітичного дослідження щодо публічних осіб та організацій, які висловлюються проти надання допомоги Україні. За даними Texty.org.ua, було здійснено категоризацію таких акторів у медійному, політичному та експертному середовищах. Загалом виявлено 387 індивідуальних осіб і 76 організацій, до яких належать політичні діячі, рухи, впливові групи, медіа, журналісти, а також аналітичні центри. З огляду на

активність представників «альтернативного погляду» на конфлікт в Україні, цей список потенційно може бути розширеним. Візуалізація демонструє співвідношення кількості організацій (позначених темнішими маркерами) та окремих публічних осіб (позначених світлішими). Ідеологічна палітра таких акторів свідчить, що більшість із них ідентифікують себе з правим політичним спектром, у той час як представників лівого табору вдвічі менше. Більше половини належать до правих політичних переконань, майже кожен восьмий – до лівих, а решта не демонструє виразної ідеологічної орієнтації.

У межах правого крила переважають прибічники Дональда Трампа й пов'язані з ним представники Республіканської партії. Ліві політичні сили та активісти апелюють до антивоєнної риторики й виступають проти фінансування України. Із загального числа ідентифікованих осіб і організацій 50 мають тісні зв'язки з російськими державними медіа або підтримують кремлівські ініціативи навіть після початку повномасштабного вторгнення. Частина з них мешкає на території Російської Федерації або на тимчасово окупованих територіях. Приблизно 30 журналістів і блогерів активно працюють як коментатори чи репортери в інформаційному просторі Росії.

Особливу увагу варто приділити аргументам, які озвучують проросійські американські коментатори. Вони часто послуговуються прагматичною або геополітичною риторикою, стверджуючи, що вступ України до НАТО є стратегічною помилкою, американські платники податків надмірно обтяжені фінансово, а президент України Володимир Зеленський нібито має авторитарні риси. На тлі інформаційних кампаній, які проводять такі фігури, як Джо Роган, Джордан Пітерсон і Бен Шапіро, варто також згадати політичних діячів, зокрема сенатора та кандидата на посаду віцепрезидента США Джей Ді Венса. Він відкрито виступає проти продовження підтримки України. Разом із низкою інших республіканців Венс направив офіційного листа до президента Джо Байдена, в якому закликав припинити військову та фінансову допомогу Києву. У документі було зазначено, що така допомога суперечить довгостроковим стратегічним інтересам США, посиляючись на положення Стратегії національної безпеки 2022 року, яка визнає Китай основним конкурентом, що прагне змінити міжнародний порядок, зокрема за допомогою економічної, дипломатичної, військової та технологічної потуги (The White House, 2022). Автори листа наголошували, що національні інтереси США й інтереси українського народу можуть бути реалізовані через переговори, які, на їхню думку, мають стати першочерговим способом врегулювання конфлікту.

Ще одним ключовим елементом дезінформаційної діяльності з боку Росії є фінансоване державою медіа Russia Today, що поширює відповідні наративи в країнах Заходу. Відповідно до статистики ресурсу SimilarWeb, у жовтні 2024 року сайт Russia Today мав 71,3 мільйона відвідувань, а у березні того ж року – понад 93 мільйони. Частка американських користувачів становила 12,09%. У 2022 році в США було запроваджено заборону на діяльність RT America, американського підрозділу RT, який транслював свої матеріали через провайдерів, онлайн-сервіси та власний вебсайт.

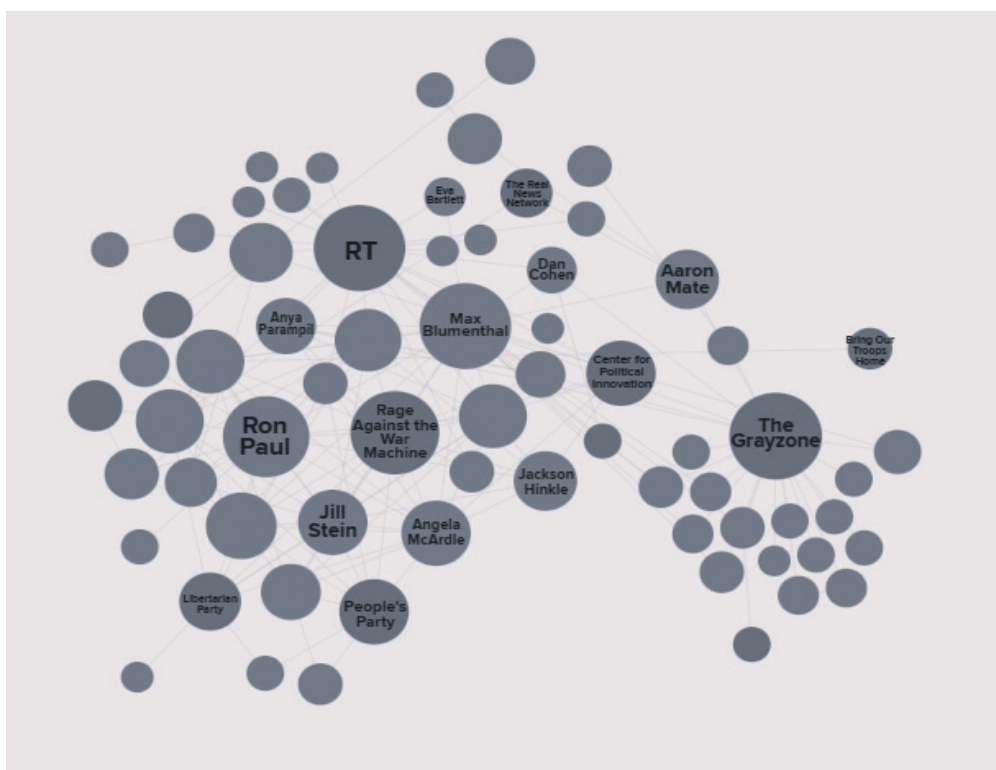

Рис. 6. Російське медіа Russia Today та сайт The Grayzone, їхні працівники і партнери

Джерело: (Гадзинська та ін., 2024)

Як демонструє рис. 6, російське медіа Russia Today має тісні зв'язки з низкою інших новинних сайтів, публічних осіб та організацій. Зокрема, простежується взаємодія з медіаресурсом лівого спрямування The Grayzone, засновником і головним редактором якого є американський журналіст Макс Блюменталь. Його діяльність часто цитували у російських медіа, а у 2023 році він навіть виступив у ролі запрошеного спікера на засіданні Організації Об'єднаних Націй. Під час виступу Блюменталь стверджував, що Збройні сили України нібито здійснюють обстріли цивільних об'єктів у Донецьку за допомогою західного озброєння. Крім того, він наводив аргументи про те, що фінансова підтримка з боку Сполучених Штатів фактично сприяє продовженню війни, а також звинувачував західноєвропейський та американський військово-промисловий комплекс у зацікавленості в ескалації конфлікту.

Зазначена платформа формує новинні матеріали та аналітику з тем, що є актуальними для американської аудиторії, включаючи не лише питання, пов'язані з війною в Україні, а й інші соціальні, політичні та економічні проблеми. Завдяки такій інформаційній стратегії кремлівська пропаганда намагається

посилити вплив на громадську думку у США та підживити скептицизм щодо зовнішньої політики американського уряду.

На рис. 7 подано дані щодо щоденного розподілу уваги в російських ЗМІ, які представлені у вигляді тематичних пропорцій. Зображення містить вісім тем, серед яких чотири стосуються ключових геополітичних подій (верхній ряд), а інші чотири – внутрішньополітичних суперечливих питань (нижній ряд). Як видно з аналізу, російські медіа стабільно приділяють більше уваги саме зовнішньополітичним темам, що, ймовірно, є частиною ширшої стратегії зовнішнього впливу та формування інформаційного порядку денного поза межами РФ.

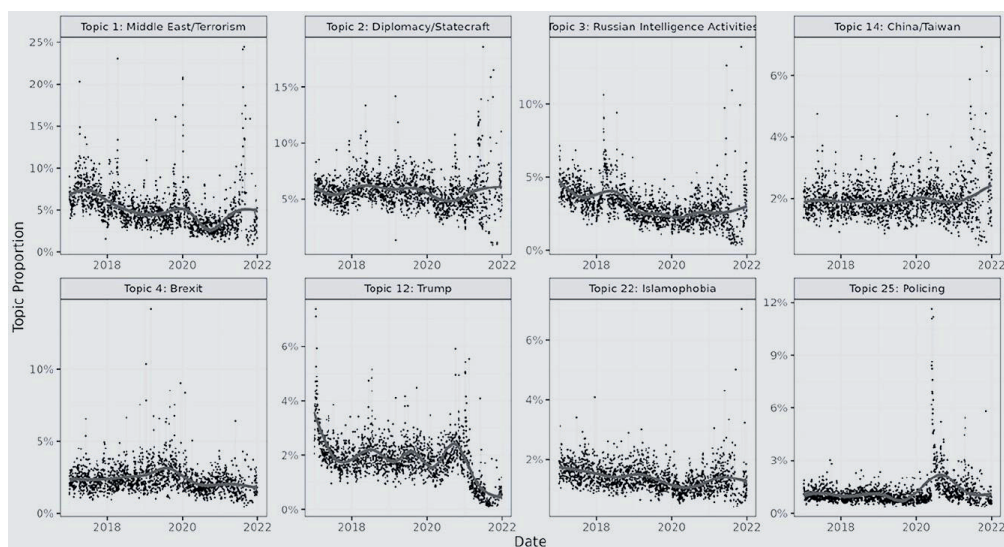

Рис. 7. Середній показник щоденної уваги RT і Sputnik, виміряний за чотирма геополітичними темами і чотирма внутрішньополітичними темами, що викликають розбіжності

Джерело: (Yang et al., 2024)

Згідно з дослідженням (Yang et al., 2024), медіаресурси Russia Today (RT) та Sputnik опублікували 51 085 матеріалів, присвячених внутрішньополітичним темам у США, що становить 27% від загальної кількості їхніх публікацій. Ці статті зібрали 37 297 207 переглядів у фейсбуку, що становить 29,9% від усіх переглядів на платформі. Для порівняння: на геополітичну тематику було оприлюднено 73 734 статті (39% від загального обсягу), які отримали 46 790 019 поширень (37,5%). У категорію “інші теми” увійшли матеріали, присвячені розвагам, відомим особам, погодним явищам, кулінарії та технологіям. В аналізі всієї вибірки ЗМІ внутрішньоамериканські теми становили 47,6% усіх публікацій і відповідали за 57,6% взаємодій користувачів, тоді як геополітичні теми становили лише 10% усіх публікацій і 5,5% активності.

Отримані дані свідчать про переважну зацікавленість американської аудиторії внутрішніми подіями, що ускладнює сприйняття важливості зовнішньої політики. Така ситуація може сприяти зменшенню обізнаності щодо впливу держав Глобального Півдня у стратегічно важливих регіонах, де перетинаються інтереси як США, так і американського бізнесу.

Другою причиною популярності тем із категорії “інші” є системне використання так званого “троянського підходу” в комунікаціях, коли звичайні новини розважального або побутового характеру супроводжують наративами, вигідними для Кремля. Цей метод активно використовують у межах дезінформаційних кампаній, зокрема у медіа, які контролює російська держава. Варто також враховувати, що в інформаційному просторі Сполучених Штатів наявні й інші канали впливу, включаючи відвертих пропагандистів та агентів впливу, які часто залишаються поза увагою американських спецслужб. Це зумовлено прихильністю США до свободи слова та недопущення переслідувань альтернативних точок зору. Унаслідок цього низка журналістів, блогерів та представників російських медіа продовжують працювати у західному інформаційному просторі, просуваючи стратегічний наратив про “дороговартісну” та “невиправдану” для Вашингтона війну, що подається як авантюра адміністрації президента Джо Байдена.

Таким чином, війну в Україні дедалі частіше використовують як інструмент у внутрішньополітичній боротьбі у США. Це створює сприятливе середовище для активного просування російських наративів та дезінформації, які можуть вводити в оману значну частину американських громадян. Для протидії подібним загрозам потрібно вжити низку комплексних заходів, що сприятимуть збереженню рівня підтримки України у США та мінімізують вплив дезінформації на місцеву аудиторію. До таких заходів належать:

1. Розроблення систем автоматичного моніторингу дезінформації, що базуються на методах машинного навчання для оперативної ідентифікації шкідливого контенту та посилення захисту інформаційного середовища – соціальних мереж, медіаресурсів і офіційних урядових платформ.

2. Запуск власних інформаційних кампаній, спрямованих на популяризацію фактчекінгу та спростування дезінформації, зокрема в соціальних мережах та офіційних каналах, особливо щодо українсько-американських відносин.

3. Залучення впливових осіб, які підтримують Україну та мають високу довіру серед американської аудиторії. Зірки культури, медіа та лідери думок можуть стати ефективними ретрансляторами перевіреної інформації та противагою російським спікерам.

4. Комунікації, орієнтовані на емоції та спільні цінності, зокрема кампанії, які підкреслюють значущість демократії, прав людини, свободи та гідності – цінностей, що є спільними для українського та американського народів. Доцільно також демонструвати потенційні загрози для безпеки США у разі поразки України у війні як у середньостроковій, так і довгостроковій перспективі.

Висновки. Ця стаття присвячена вивченню впливу російської дезінформації на громадську думку у Сполучених Штатах щодо підтримки України в умовах російсько-української війни. Отримані результати дають змогу сформулювати низку ключових висновків. У дослідженні було проаналізовано найбільш дієві механізми поширення дезінформації, а також домінантні наративи, які активно транслюють публічні особи, медійні структури та організації на території США. Ці наративи спрямовані на зниження рівня підтримки України серед американської аудиторії та на посилення внутрішньої поляризації американського суспільства. Особлива увага була приділена ролі соціальних мереж, правоконсервативних медіа, а також політиків і медійних лідерів думок як каналів поширення дезінформації.

Оцінка впливу цих інформаційних кампаній на політичні процеси у США, зокрема на формування рішень адміністрації, є особливо цінним елементом цього дослідження. Результати можуть бути використані як практичний інструмент для розроблення стратегій протидії дезінформаційним впливам. Запропоновані в роботі рекомендації здатні допомогти урядовим структурам, неурядовим організаціям та міжнародним партнерам краще зрозуміти, яким чином російські комунікаційні стратегії впливають на західну громадську думку, та адаптувати власні підходи до публічної комунікації з метою нейтралізації цього впливу.

Методологічною основою дослідження став комплексний підхід, який об'єднує контент-аналіз, соціологічні методи та кейс-стаді. Така багаторівнева структура дозволила отримати глибоке та багатовимірне уявлення про сучасні дезінформаційні практики. Використання даних авторитетних соціологічних досліджень, зокрема опитувань Інституту Геллапа, забезпечило емпіричну надійність та аналітичну обґрунтованість висновків.

Водночас дослідження має певні обмеження. Зокрема, частина висновків базується на аналізі вторинних джерел, що певною мірою знижує рівень наукової новизни окремих результатів. Крім того, стрімка динаміка змін в інформаційному середовищі спричиняє ризик швидкого старіння деяких зібраних даних, що вимагає постійного оновлення дослідницьких підходів.

У перспективі подальші дослідження мають бути зосереджені на:

1. Розробленні більш ефективних заходів протидії дезінформаційним кампаніям Кремля, що базуватимуться на виявлених механізмах поширення контенту.

2. Оцінюванні впливу дезінформації на окремі соціальні групи з урахуванням таких чинників, як політичні вподобання, рівень освіти, медіаграмотність, обізнаність у міжнародних процесах і загальне ставлення до України.

3. Вивченні довгострокових наслідків дезінформації для міжнародної підтримки України, а також для політичного дискурсу в США в цілому.

Загалом результати дослідження становлять вагоме підґрунтя для подальших академічних розвідок у галузі інформаційної безпеки, політичної комунікації та міжнародних відносин.

Бібліографічні покликання:

Гадзинська, І., Міхальков, С., Тимошенко, М. та Литвинов, В., (2024). Американські гойдалки. Від трампістів до комуністів, хто і як агітує за припинення допомоги Україні. *Тексти.org.ua*. Отримано з: <https://texty.org.ua/projects/112501/amerykanski-hojdalky/?src=main#network>

Раєвський, Д. та Скібіцька, Ю., (2022). Втомилися від заяв Ілона Маска про мир з росією? Він не один – припинити допомагати Україні закликають Джордан Пітерсон, Бен Шапіро і Джо Роган. Як західні лідери думок стали рупором кремля – розбір “Бабеля”. *Бабель*. Отримано з: <https://babel.ua/texts/85811-vtomilisy-vid-zayav-ilona-maski-pro-mir-z-rosiyeyu>

Brenan, M., (2024). More Americans say the U.S. is not helping Ukraine enough. *Gallup.com*. Retrieved from: <https://news.gallup.com/poll/643601/americans-say-not-helping-ukraine-enough.aspx>

Colton T. J., Charap S. Everyone loses: the ukraine crisis and the ruinous contest for post-soviet eurasia. Taylor & Francis Group, 2018.

Peterson, J., (2022). PETERSON: Russia vs. Ukraine or civil war in the West?. *The Daily Wire*. Retrieved from: <https://www.dailywire.com/news/russia-vs-ukraine-or-civil-war-in-the-west>

PowerfulJRE, (2022). Tulsi Gabbard on Ukraine and the military-industrial complex. YouTube. Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=rAfwpfUBw1M>

The Biden-Harris administration's national security strategy, (2022). *The White House*. Retrieved from: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/10/12/fact-sheet-the-biden-harris-administrations-national-security-strategy/>

Umland, A., (2023). Russian narratives, Ukraine, and US right-wing punditry: how Kremlin propaganda used a 2021 Washington think-tank debate. *Ibidem Verlag*. 262, 359–381. Retrieved from: https://www.academia.edu/107187045/Russian_Narratives_Ukraine_and_US_Right_Wing_Punditry_How_Kremlin_Propaganda_Used_a_2021_Washington_Think_Tank_Debate

Yang, Y., McCabe, S. та Hindman, M., (2024). Does Russian propaganda lead or follow? Topic coverage, user engagement, and RT and Sputnik's agenda influence on US media. *The International Journal of Press/Politics*. Retrieved from: <https://doi.org/10.1177/19401612241271074>

Znamenski, A. та Kuzio, T., (2023). Collusion and conspiracy theories: US domestic politics and Russian active measures. *Ibidem Verlag. Russian Disinformation and Western Scholarship*, 237–266. Retrieved from: <https://doi.org/10.17613/r5ck-w272>

References:

Hadzynska, I., Mikhalkov, S., Tymoshenko, M. та Lytvynov, V., (2024). Amerykanski hoydalky. Vid trampistiv do komunistiv, khto i yak ahituye za pryplinennya dopomohy Ukrayini. *Texty.org.ua*. Retrieved from: <https://texty.org.ua/projects/112501/amerykanski-hojdalky/?src=main#network> [in Ukrainian]

Raievskiy, D. та Skibitska, Yu., (2022). Vtomylsya vid zayav Ilona Maski pro myr z rosiyeyu? Vin ne odyne – pryptynty dopomahaty Ukrayini zaklykayut Dzhordan Peterson, Ben Shapiro i Dzho Rohan. Yak zakhidni lidery dumok staly ruporom kremlya – rozbir «Babelya». *Babel*. Retrieved from: <https://babel.ua/texts/85811-vtomilisy-vid-zayav-ilona-maski-pro-mir-z-rosiyeyu> [in Ukrainian]

Brenan, M., (2024). More Americans say the U.S. is not helping Ukraine enough. *Gallup.com*. Retrieved from: <https://news.gallup.com/poll/643601/americans-say-not-helping-ukraine-enough.aspx>

Colton T. J., Charap S. Everyone loses: the ukraine crisis and the ruinous contest for post-soviet eurasia. Taylor and Francis Group, 2018.

Peterson, J., (2022). PETERSON: Russia vs. Ukraine or civil war in the West?. *The Daily Wire*. Retrieved from: <https://www.dailywire.com/news/russia-vs-ukraine-or-civil-war-in-the-west>

PowerfulJRE, (2022). Tulsi Gabbard on Ukraine and the military-industrial complex. *YouTube*. Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=rAfwpfUBw1M>

The Biden-Harris administration's national security strategy, (2022). *The White House*. Retrieved from: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/10/12/fact-sheet-the-biden-harris-administrations-national-security-strategy/>

Umland, A., (2023). Russian narratives, Ukraine, and US right-wing punditry: how Kremlin propaganda used a 2021 Washington think-tank debate. *Ibidem Verlag*. 262, 359–381. Retrieved from: https://www.academia.edu/107187045/Russian_Narratives_Ukraine_and_US_Right_Wing_Punditry_How_Kremlin_Propaganda_Used_a_2021_Washington_Think_Tank_Debate

Yang, Y., McCabe, S. та Hindman, M., (2024). Does Russian propaganda lead or follow? Topic coverage, user engagement, and RT and Sputnik's agenda influence on US media. *The International Journal of Press/Politics*. Retrieved from: <https://doi.org/10.1177/19401612241271074>

Znamenski, A. та Kuzio, T., (2023). Collusion and conspiracy theories: US domestic politics and Russian active measures. *Ibidem Verlag. Russian Disinformation and Western Scholarship*, 237–266. Retrieved from: <https://doi.org/10.17613/r5ck-w272>

THE IMPACT OF RUSSIAN DISINFORMATION ON US PUBLIC OPINION ON UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR

Andriy Trofymov ^{a,*}

^a*Department of National Security and Political Science, The National University of Ostroh Academy, Ostroh, Ukraine*

ABSTRACT

The article analyzes the impact of Russian disinformation on US public opinion regarding support for Ukraine in the context of the Russo-Ukrainian War. The key aspects that determine the perception of the American society of the need for military and financial assistance to Ukraine are considered. Particular attention is paid to the evolution of public sentiment in the United States, which has undergone significant changes under the influence of disinformation

ARTICLE INFO

Keywords:

Russian disinformation, public opinion, information warfare, Russo-Ukrainian War

***Corresponding author:**

andrii.trofymov@oa.edu.ua

campaigns aimed at weakening confidence in official messages and international commitments of the United States. The results of public opinion polls show that the number of Americans who believe that aid to Ukraine is excessive is growing. Based on the analysis of Gallup's data, the study traces how Russian disinformation influences the formation of perceptions of the war, using narratives about the economic disadvantage of supporting Ukraine for American taxpayers and the allegedly provocative actions of the United States against Russia. These narratives are amplified in the media space, especially through social media and alternative media, which creates a favorable environment for the formation of polarized views. The key mechanisms for spreading disinformation are also discussed, including manipulative news, fake news, and distortion of real events. Particular emphasis is placed on the strategic use of emotional influence to create negative associations with Ukraine. It is noted that Russian disinformation is aimed at undermining the credibility of the US administration, its foreign policy and international security initiatives. The influence of public sentiment on US political decisions regarding Ukraine is analyzed. The author demonstrates how the spread of skepticism among Americans about the continuation of financial support for Kyiv affects the strategic approaches of the Joseph Biden administration. At the same time, the paper emphasizes the importance of countering disinformation campaigns to ensure sustained U.S. support for Ukraine. The findings of this study provide tools for a deeper understanding of the dynamics of disinformation's influence on public opinion and decision-making in the United States, and highlight the challenges Ukraine faces in its struggle for international support.

*ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-9533-7710>

Article history:

Received 06.10.2024

Accepted 29.11.2024

Content from this work may be used under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International Licence (CC BY 4.0). Any further distribution of this work must maintain attribution to the author(s) and the title of the work, journal citation and DOI.